

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ & QUẢN TRỊ KINH DOANH

NGUYỄN LƯƠNG ĐẶNG

**MỘT SỐ GIẢI PHÁP THÁO GỠ KHÓ KHĂN VỀ VỐN VAY CHO
CÁC DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA HOẠT ĐỘNG TRONG LĨNH
VỰC NÔNG NGHIỆP NÔNG THÔN TẠI TỈNH THÁI NGUYÊN**

Chuyên ngành: KINH TẾ NÔNG NGHIỆP
Mã số: 60.31.10

LUẬN VĂN THẠC SỸ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: TS. HOÀNG THỊ THU

Thái Nguyên - Năm 2012

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan luận văn này do chính tôi thực hiện, dưới sự hướng dẫn khoa học của TS. Hoàng Thị Thu, Trưởng khoa Ngân hàng – Tài chính Trường Đại học Kinh tế và Quản trị Kinh doanh Thái Nguyên. Số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn này hoàn toàn trung thực và chưa sử dụng để bảo vệ một công trình khoa học nào. Các thông tin, tài liệu trích dẫn trong luận văn đã được chỉ rõ nguồn gốc. Mọi sự giúp đỡ cho việc hoàn thành luận văn đều đã được cảm ơn. Nếu sai tôi hoàn toàn chịu trách nhiệm.

Thái Nguyên, ngày 28 tháng 7 năm 2012

Tác giả

Nguyễn Lương Đặng

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành đề tài nghiên cứu khoa học này tôi đã nhận được sự quan tâm và giúp đỡ của nhiều cá nhân và tập thể. Nhân dịp đây tôi xin bày tỏ lòng biết ơn đến:

Tập thể các thầy, cô giáo trong trường Đại học KT & QTKD Thái Nguyên đã tận tình chỉ bảo, truyền đạt cho chúng tôi những kiến thức quý báu trong suốt quá trình học tập tại trường.

Các cán bộ Cục thống kê, Sở kế hoạch Đầu tư tỉnh Thái Nguyên và các doanh nghiệp nơi tôi liên hệ lấy số liệu đã tận tình chỉ bảo, giúp đỡ và tạo điều kiện thuận lợi cho tôi để hoàn thành đề tài nghiên cứu khoa học.

Đặc biệt tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc và chân thành nhất của mình tới cô giáo TS. Hoàng Thị Thu, Trưởng khoa Ngân hàng – Tài chính Trường Đại học Kinh tế và Quản trị Kinh doanh Thái Nguyên đã trực tiếp hướng dẫn, chỉ bảo tôi trong suốt quá trình thực hiện đề tài nghiên cứu khoa học của mình.

Xin chân thành cảm ơn gia đình, bạn bè và các đồng nghiệp đã ủng hộ, động viên tôi hoàn thành khoá học này.

Thái Nguyên, ngày 28 tháng 7 năm 2012

Học viên

Nguyễn Lương Đặng

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT	v
DANH MỤC BẢNG BIỂU	vi
DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ.....	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
2.1. Mục tiêu chung.....	2
2.2. Mục tiêu cụ thể.....	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	2
3.1. Đối tượng nghiên cứu	2
3.2. Phạm vi nghiên cứu.....	3
4. Đóng góp của đề tài.....	3
5. Bố cục luận văn	4
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ DNNVV VÀ VỐN VAY CHO CÁC DNNVV	5
1.1. Lý luận chung về DNNVV và vốn vay của DNNVV.....	5
1.1.1. Doanh nghiệp nhỏ và vừa	5
1.1.2. Vốn vay và vai trò của vốn vay với các DNNVV	23
1.1.3. Kinh nghiệm huy động vốn của DNNVV ở một số nước châu Á và bài học kinh nghiệm đối với Việt Nam.....	30
1.2. Phương pháp nghiên cứu.....	37
1.2.1. Câu hỏi nghiên cứu	37
1.2.2. Phương pháp nghiên cứu	38
1.2.3. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	40
Chương 2: THỰC TRẠNG VỀ VỐN VAY CỦA DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA TRONG NÔNG NGHIỆP NÔNG THÔN TẠI TỈNH THÁI NGUYÊN.....	42
2.1. Tổng quan điều kiện tự nhiên và kinh tế xã hội tỉnh Thái Nguyên	42
2.1.1. Đặc điểm về điều kiện tự nhiên.....	42

2.1.2. Đặc điểm kinh tế - xã hội	45
2.2. Đặc điểm các DNNVV hoạt động trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên	47
2.2.1. Số lượng DNNVV	47
2.2.2. Số lượng DNNVV phân theo loại hình doanh nghiệp.....	49
2.3. Thực trạng các DNNVV hoạt động trong lĩnh vực NNNT tỉnh Thái Nguyên	51
2.3.1. Số lượng DNNVV hoạt động trong NNNT	51
2.3.2. Quy mô vốn kinh doanh của các DNNVV trong NNNT.....	55
2.3.3. Hiệu quả hoạt động của các DNNVV trong NNNT năm 2011	57
2.3.4. Thực trạng về khả năng tiếp cận các nguồn vốn vay của các DNNVV trong NNNT tại Thái Nguyên.....	60
2.3.5. Nhu cầu về vốn của các DNNVV	63
2.4. Đánh giá những kết quả đạt được và những khó khăn về vốn của các DNNVV trong NNNT	64
2.4.1. Kết quả đạt được	64
2.4.2. Những khó khăn về vốn của các DNNVV trong NNNT	64
2.4.3. Những nguyên nhân dẫn đến khó khăn về vốn và tiếp cận vốn của doanh nghiệp nhỏ và vừa trong nông nghiệp nông thôn	73
Chương 3: MỘT SỐ GIẢI PHÁP THÁO GỠ KHÓ KHĂN VỀ VỐN VAY CHO DNNVV TRONG NÔNG NGHIỆP NÔNG THÔN	79
3.1. Quan điểm, định hướng phát triển DNNVV nói chung, DNNVV trong NNNT nói riêng của Nhà nước giai đoạn 2010 – 2015	79
3.1.1. Quan điểm	79
3.1.2. Mục tiêu phát triển DNNVV giai đoạn 2011 - 2015	79
3.1.3. Các giải pháp phát triển DNNVV nói chung, DNNVV trong NNNT nói riêng giai đoạn 2011 – 2015.....	81
3.2. Một số giải pháp tháo gỡ khó khăn về vốn cho DNNVV trong NNNT tỉnh Thái Nguyên.....	86
3.2.1. Các giải pháp từ phía doanh nghiệp.....	86
3.2.2. Các giải pháp từ phía ngân hàng và các tổ chức tín dụng.....	87
3.3.3. Các giải pháp từ phía tỉnh Thái Nguyên.....	89
3.3.4. Các giải pháp từ phía Nhà nước.....	89
KẾT LUẬN	93
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	94
PHỤ LỤC	96

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

CP	Cổ phần
CSH	Chủ sở hữu
CTTC	Cho thuê tài chính
DN	Doanh nghiệp
DNNVV	Doanh nghiệp nhỏ và vừa
DNTN	Doanh nghiệp tư nhân
NHNN	Ngân hàng Nhà nước
NHTM	Ngân hàng thương mại
NN	Nông nghiệp
NNNT	Nông nghiệp nông thôn
ROA	Tỷ suất lợi nhuận tổng tài sản bình quân
ROE	Tỷ suất lợi nhuận vốn chủ sở hữu
SMEs	Small and medium enterprises (Doanh nghiệp nhỏ và vừa)
TCTD	Tổ chức tín dụng
TNHH	Trách nhiệm hữu hạn
UBND	Ủy ban nhân dân

DANH MỤC BẢNG BIỂU

Bảng 1.1: Tiêu chí xác định doanh nghiệp nhỏ và vừa một số nước	8
Bảng 1.2: Tiêu chí xác định doanh nghiệp nhỏ và vừa của Việt Nam	11
Bảng 2.1: Biến động DNNVV từ năm 2009 đến năm 2011	48
Bảng 2.2: Phân loại DNNVV theo loại hình DN năm 2011	50
Bảng 2.3: Số lượng DNNVV trong NNNT năm 2011.....	52
Bảng 2.4. Số lượng DNNVV phân theo quy mô doanh nghiệp.....	54
Bảng 2.5. Quy mô nguồn vốn của các DNNVV trong NNNT	56
Bảng 2.6: Các chỉ tiêu chủ yếu của các DNNVV trong NNNT năm 2011	59
Bảng 2.7: Cơ cấu vốn kinh doanh của các DNNVV trong NNNT theo loại hình DN	61
Bảng 2.8: Nhu cầu vay vốn của các DNNVV trong NNNT	63
Bảng 2.9: Tốc độ tăng trưởng nguồn vốn CSH của các DNNVV trong NNNT từ năm 2007 đến năm 2011	66

DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ

Biểu đồ 2.1: Biến động DNNVV từ năm 2009 đến năm 2011	49
Biểu đồ 2.2: Số lượng DNNVV theo địa bàn hoạt động	51
Biểu đồ 2.3: Cơ cấu DNNVV trong NNNT phân theo loại hình DN	53
Biểu đồ 2.4: Số lượng DNNVV trong NNNT theo địa bàn hoạt động.....	53
Biểu đồ 2.5: Cơ cấu DNNVV trong NNNT theo quy mô DN.....	55

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Doanh nghiệp nhỏ và vừa (DNNVV) trong nông nghiệp nông thôn (NNNT) là các DNNVV đóng ở nông thôn hoặc có trụ sở ở đô thị nhưng làm dịch vụ đầu vào và đầu ra cho sản xuất nông lâm nghiệp, bao gồm các các DN sản xuất nông nghiệp, DN chế biến hàng nông sản, DN cung cấp đầu vào, đầu ra cho sản xuất NN như: cung cấp phân bón, thuốc trừ sâu, thu mua, tiêu thụ nông lâm sản...

Tại Thái Nguyên, DNNVV chiếm đa số các doanh nghiệp đã đăng ký kinh doanh và có vai trò rất quan trọng trong phát triển kinh tế của tỉnh Thái Nguyên. Tuy nhiên số DNNVV hoạt động trong lĩnh vực nông nghiệp nông thôn tại tỉnh Thái Nguyên lại rất ít, số lượng doanh nghiệp mới đăng ký ở khu vực này còn thấp và mới chỉ tập trung ở một số ngành như chế biến, vận tải, thủy sản; Các DNNVV trong nông nghiệp, nông thôn quy mô và năng lực sản xuất nhìn chung còn nhỏ bé, hiệu quả kinh doanh còn thấp mà nguyên nhân chủ yếu là do thiếu vốn, thiếu mặt bằng sản xuất, thiếu thị trường tiêu thụ, thiếu nguyên liệu, cơ sở hạ tầng yếu kém, công nghệ lạc hậu, trình độ quản lý còn hạn chế... Trong đó, khó khăn cơ bản của khối doanh nghiệp này được chỉ ra vẫn là các vấn đề về vốn, đất đai và mặt bằng sản xuất.

Trước những bức xúc, khó khăn trong việc tiếp cận vốn của doanh nghiệp nhỏ và vừa trong nông nghiệp nông thôn tại tỉnh Thái Nguyên, cần thiết phải thực hiện nghiên cứu: ***“Một số giải pháp tháo gỡ khó khăn về vốn vay cho các doanh nghiệp nhỏ và vừa hoạt động trong lĩnh vực nông nghiệp nông thôn tại tỉnh Thái Nguyên”*** nhằm đề xuất một số chính sách khắc phục những tồn tại hạn chế trong việc tiếp cận vốn của các doanh nghiệp

nhỏ và vừa trong nông nghiệp, nông thôn, từng bước tạo đà cho DNNVV trong nông nghiệp, nông thôn phát triển.

2. Mục tiêu nghiên cứu

2.1. Mục tiêu chung

Nâng cao cơ sở lý luận và thực tiễn về DNNVV, vốn vay và vai trò của vốn đối với DNNVV.

Đề xuất được các giải pháp tháo gỡ khó khăn về vốn vay cho các Doanh nghiệp nhỏ và vừa hoạt động trong lĩnh vực nông nghiệp nông thôn.

2.2. Mục tiêu cụ thể

- Hệ thống hoá cơ sở lý luận và thực tiễn về DNNVV, vốn và vai trò của vốn đối với DNNVV trong nền kinh tế.

- Phân tích, đánh giá thực trạng về DNNVV tại tỉnh Thái Nguyên và thực trạng nguồn vốn và sử dụng vốn của DNNVV tại tỉnh Thái Nguyên.

- Đánh giá được những khó khăn hiện nay của các Doanh nghiệp nhỏ và vừa ở nông nghiệp nông thôn đối với việc tiếp cận vốn vay.

- Đề xuất được các giải pháp chủ yếu giúp cho các Doanh nghiệp nhỏ và vừa tháo gỡ được những khó khăn hiện nay nhằm tiếp cận vốn vay tốt hơn và khắc phục được những khó khăn mà họ đang gặp phải.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

3.1. Đối tượng nghiên cứu

Là thực trạng huy động vốn và sử dụng vốn vay cho hoạt động sản xuất kinh doanh của các doanh nghiệp nhỏ và vừa hoạt động trong lĩnh vực nông nghiệp nông thôn.